

Sygn. akt IV U 1345/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 02 lipca 2020 r. w Zielonej Górze

odwołania L. – Ł. O. w D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 09.04.2019 r. znak (...) nr (...)

przy udziale zainteresowanej K. B. (1)

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż zainteresowana K. B. (1) jako pracownik płatnika składek L.- Ł. O. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 1.11.2017 r.

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującego L.- Ł. O. kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 1345/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 09.04.2019 r. nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że K. B. (1) jako pracownik u płatnika składek L. Ł. O. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 01.11.2017 r.

Jako podstawę prawną decyzji organ rentowy wskazał art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że powziął wątpliwości, czy w tym konkretnym przypadku spełnione zostały realne i formalne warunki do podjęcia zatrudnienia na warunkach stosunku pracy oraz czy miało miejsce rzeczywiste wykonywanie obowiązków o cechach kreujących zobowiązanie pracownicze.

Zakład wskazał, że zebrane w toku kontroli wyjaśnienia płatnika składek i ubezpieczonej są niespójne w zakresie przedmiotu prowadzonej przez płatnika działalności oraz miejsca świadczenia pracy przez zainteresowaną. Ponadto analiza księgi przychodów i rozchodów nie potwierdza możliwości finansowych i ekonomicznych zatrudnienia zainteresowanej, albowiem koszty przewyższają przychody.

Zgromadzony w sprawie materiału dowodowy pozwala przyjąć, że K. B. (1) nie świadczyła pracy na rzecz Ł. Ł. O. na warunkach określonych w art. 22 k.p., a umowa o pracę została zawarta wyłącznie w celu zgłoszenia tej osoby do ubezpieczeń społecznych, a w konsekwencji w celu uzyskania prawa do świadczeń z tego tytułu.

W następstwie powyższego, K. B. (1), nie będąc pracownikiem, nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł płatnik składek Ł. O. wnosząc o jej zmianę poprzez uznanie, że zatrudniona u odwołującego K. B. (1) podlega ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu oraz zasądzenie na rzecz odwołującego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu płatnik podniósł, iż zatrudnił K. B. (1) w celu wsparcia w rozwoju w swojej firmie oraz odciążenia go w wykonywaniu części obowiązków. Z powodu przewlekłej choroby żony płatnika konieczna jest jego pomoc w obowiązkach domowych i opiece nad małoletnimi dziećmi. Zatrudnienie zainteresowanej miała przede wszystkim odciążyć Ł. O., który do tej pory samodzielnie prowadził swoją firmę. K. B. (1) wykonywała część swoich obowiązków w domu, a narzędziami niezbędnymi do wykonywania zleconej pracy były komputer oraz telefon służbowy, z których korzystała w miejscu prowadzenia działalności lub wypożyczała je za uprzednią zgodą płatnika. Zastępując Ł. O. miała czasami kontakt z klientami oraz przedstawicielami firm merchandisingowych. Dzięki zatrudnieniu zainteresowanej firma płatnika zaczęła coraz lepiej prosperować, od stycznia do marca 2018 r. nastąpił wzrost zysków firmy, co było zasługą zainteresowanej i z tego powodu nastąpił jej awans i podwyższenie wynagrodzenia.

Płatnik wskazał, że niespójność i niezgodność między zeznaniami płatnika a zainteresowanej związana była z nieprecyzyjnymi i źle zadawanymi pytaniami przez kontrolującego oraz stresem towarzyszącym przesłuchaniu. Odwołujący wyjaśnił niezgodności wskazane przez organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Ł. O. przelewał K. B. (1) należne wynagrodzenie, bądź przekazywał do rąk własnych oraz odprowadzał składkę ZUS i podatki.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Płatnik składek – Ł. O. od 17.03.2016 r. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) w Z. przy ul. (...) w zakresie doradztwa biznesowego. Zajmował się pozyskiwaniem klientów dla innych firm, działaniami marketingowych w zakresie lokowania produktów u klienta (merchandising), sporządzanie raportów z pracy i sprzedaży produktów, negocjacji warunków umów pomiędzy firmami, kontroli czy towar klientów znajduje się w punktach sprzedaży, nadzoru nad pracownikami wykładającymi towar w marketach.

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie wpisu w CEIDG i akt kontroli

K. B. (1) została zatrudniona u płatnika składek na podstawie umowy o pracę z 1.10.2017 r. na czas określony od 01.11.2017 r. do 31.10.2019 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku asystenta doradcy. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano ul. (...) w Z.. Wysokość wynagrodzenia określono na kwotę 2.000 zł plus premia uznaniowa.

Do obowiązków zainteresowanej jako asystenta doradcy należało: obsługa klienta, realizacja procesów sprzedażowych i posprzedażowych, współpraca z dostawcami, przygotowywanie materiałów marketingowych zgodnie z zamówieniami, koordynacja działań serwisowych, dbałość o odpowiedni obieg dokumentów w firmie.

Zgodnie z aneksem z dnia 26.03.2018 r., od 01.04.2018 r. zmieniono stanowisko na kierownika biura, a wysokość wynagrodzenia zasadniczego ustalono na kwotę brutto 3.500 zł plus premia uznaniowa. Pozostałe warunki zawarte w umowie o pracę nie uległy zmianie.

dowód: umowa o pracę z 31.10.2017 r. wraz z zakresem obowiązków i aneks z 26.03.2018 r., k. 53-55, 59 akt kontroli

Zainteresowana uzyskała orzeczenie lekarskie z 09.11.2017 r. o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku asystent doradcy. Odbyła również szkolenie wstępne w zakresie BHP.

dowód: orzeczenie lekarskie z 09.11.2017 r., k. 57 akt kontroli,

- karta szkolenia wstępnego, oświadczenie o odbyciu instruktarzu, k. 10, 16 akt sąd.

Zainteresowana K. B. (1) z wykształcenia jest magistrem kosmetologii. Przed podjęciem zatrudnienia w firmie (...) w latach 2014-2016 wraz z mężem prowadziła działalność gospodarczą w zakresie sieci lokali B. T. w całej Polsce. Była to jednak działalność, która największe dochody przynosiła w sezonie letnim, natomiast zimą spadek obrotu był nawet 10-krotny. Wobec tej sytuacji zainteresowana podjęła decyzję o poszukiwaniu stałego zatrudnienia i zarejestrowała się w Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna.

Do zatrudnienia K. B. (1) u płatnika składek doszło na skutek przypadkowej rozmowy jej męża – J. B. z Ł. O..

Mąż odwołującej dowiedział się, że płatnik poszukuje pracownika, który pomógłby mu w obowiązkach związanych z prowadzeniem działalności. Ze względu na to, że żona płatnika od wielu lat choruje na przewlekłą chorobę – kalogenozę, Ł. O. musiał pomagać jej w opiece nad dziećmi oraz obowiązkach domowych, przez co miał mniej czasu na prowadzenie działalności. Ponieważ płatnik musiał wywiązać się z obowiązków związanych z zawartą umową o współpracę, potrzebował osoby do pomocy. J. B. powiedział, że jego żona szuka pracy i Ł. O. się z nią skontaktował.

Zainteresowana została zatrudniona u płatnika składek za pośrednictwem Urzędu Pracy. Odwołujący na podstawie zawartej wcześniej umowy otrzymał wsparcie z Urzędu Pracy polegające na refundacji części kosztów poniesionych na wynagrodzenie, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne dla osób bezrobotnych do 30. roku życia.

Początkowo K. B. (1) była asystentką Ł. O. i jej zadaniem było wspieranie go w jego obowiązkach oraz prowadzenie biura. Dostarczała również dokumenty do biura rachunkowego obsługującego firmę (...). Później stopniowo było wprowadzana przez płatnika w działania terenowe, czyli współpracę z firmami, z którymi miał zawartą umowę o sprzedaż produktów lub usług. Ł. O. obsługiwał 3 firmy: G., P. M. i (...), a okazjonalnie pozyskiwał zlecenia z (...). Podczas nieobecności płatnika w biurze, K. B. (1) kontaktowała się z kontrahentami i wykonawcami zadań, w celu zapewnienia płynności ich wykonywania.

Ze względu na trudną sytuacją rodzinną Ł. O. był zmuszony podjąć pracę na etacie, ponieważ musiał utrzymać całą rodzinę. Początkowo ze względu na nienormowany czas pracy sporadycznie pojawiał się w biurze, ale na dłuższy okres nie był w stanie pogodzić pracy na etacie z obowiązkami rodzinnymi i prowadzeniem działalności gospodarczej. Ponieważ jako przedsiębiorca miał podpisane umowy, których zerwanie wiązało się z karami umownymi, nie mógł zrezygnować z prowadzenia firmy. Wówczas ciężar prowadzenia firmy przeniósł na K. B. (1). Zajęła się ona obsługą marketów, kontrolą merchów, sprawdzaniem czy towar znajduje się na półce i czy ma odpowiednią cenę, czy prowadzone są akcje promocyjne, kontrolą obecności w pracy merchów. Wszystkie wykonane czynności musiała na bieżąco raportować na platformie. Do logowania się na platformie wykorzystywała loginy i hasła płatnika. Nie podpisywała się nigdzie swoim imieniem i nazwiskiem, pracowała na rzecz i w imieniu Ł. O.. W celu wykonania nałożonych obowiązków zainteresowana musiała jeździć na marketów, zdarzały się wyjazdy do P., W., S., jednak zawsze były to wyjazdy jednodniowe i odbywały się w ramach normalnego czasu pracy. W czasie wyjazdów zainteresowana korzystała z samochodu udostępnianego jej przez Ł. O..

W związku ze zwiększeniem obowiązków płatnik zaproponował K. B. (1) zmianę stanowiska na kierownika biura i wyższe wynagrodzenie w kwocie 3.500 zł brutto. Zainteresowana przystała na te warunki i od kwietnia 2019 r. przejęła wszystkie dotychczasowe obowiązki Ł. O.. Strony dogadały się również, że zainteresowana otrzyma premię 1.000 zł za każdy przepracowany miesiąc za okres poprzedzający zmianę angażu, tak że faktyczne jej wynagrodzenie wynosiło 3.000 zł. W konsekwencji zmiana angażu spowodowała wzrost wynagrodzenia odwołującej o 500 zł.

Firma (...) przysyłała Ł. O. grafiki i dane pracowników z informacją jaki towar i gdzie będzie wykładany. Zadaniem ubezpieczonej było skontaktować się z danym pracownikiem sklepu i nadzorować jego pracę, dawała wskazówki jak ma być ułożony dany towar na półkach. Przygotowywała również akcje promocyjne oraz umowy o pracę i umowy zlecenia dla tych osób. Płatnik obsługiwał takie markety jak A., T., M., C. (...), L., E.. Zainteresowana sporządzała raporty sprzedaży, gdzie pracownicy wpisywali w jakich godzinach pracowali. Rozliczenia godzin pracy merchów dokonywała na platformie online. Dodatkowo dla firmy (...) rekrutowała hostessy.

Praca dla firmy (...) polegała na pomocy zainteresowanej przy umowach i zajmowała się pozyskiwaniem zgód na przeprowadzenie budowy instalacji światłowodowych dla firm. K. B. (1) wyszukiwała klientów w Internecie, wysyłała do nich zapytanie i organizowała spotkania.

Zainteresowana również kontaktowała się telefonicznie z różnymi firmami i oferowała współpracę z P. M. poprzez sprzedaż kart pre-paid. Czasami jako tzw. tajemniczy klient ubezpieczona musiała sprawdzić, czy w punktach sprzedaży karty (...) faktycznie są oferowane.

Zainteresowana współpracowała również z bratem płatnika – B. O. (1), który prowadzi działalność w zakresie pośrednictwa sprzedaży artykułów fryzjerskich i pozyskiwała dla niego nowych klientów. Dzwoniła również do osób, które wcześniej były jego klientami, ale z jakiś powodów przestali dzwonić. Jeśli jakiś klient był zainteresowany współpracą z firmą B. O. (1), wówczas K. B. (1) przekazywała do niego kontakt i dalej już on przejmował inicjatywę. B. O. (1) za pozyskanie nowych klientów rozliczał się z Ł. O. dopiero wtedy, kiedy pojawiła się sprzedaż i otrzymał zapłatę od klienta. Czasami trwało to nawet do pół roku.

K. B. (1) pracowała od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 15:00. Podpisywała listę obecności. Wynagrodzenie za pracę otrzymywała przelewem na konto bankowe, płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca.

dowód: zeznania odwołującego Ł. O., k. 109v-110 v akt sąd.,

- zeznania zainteresowanej K. B. (1), k. 110v-111 akt sąd.,

- zeznania świadka J. B., k. 88-89 akt sąd.,

- zeznania świadka A. K. (2), k. 85 akt sąd.,

- zeznania świadka J. M., k. 85-86 akt sąd.,

- zeznania świadka M. S., k. 86-86v akt sąd.,

- zeznania świadka K. Z., k. 86v-87 akt sąd.,

- zeznania świadka K. O., k. 87-87v akt sąd.,

- zeznania świadka B. O. (1), k. 87v-88 akt sąd.,

- akta kontroli

Płatnik początkowo swoją działalność prowadził w miejscu zamieszkania, jednak ze względu na to, że w domu przebywało dwoje małych dzieci odwołującego, nie były to warunki sprzyjające pracy. Wobec tego Ł. O. postanowił wynająć lokal, w którym mógłby prowadzić działalność. J. B. zaproponował płatnikowi wynajęcie dwóch pomieszczeń

mieszczących się w kamienicy przy ul. (...). Lokale te należały do J. M. – matki zainteresowanej, która jest właścicielką całej kamienicy przy ul. (...) (za wyjątkiem jednego lokalu mieszkalnego, w którym mieszkała zainteresowana wraz z mężem). J. M. zgodziła się na wynajęcie tych pomieszczeń Ł. O..

Po zajęciu lokalu na biuro w jednym pomieszczeniu znajdowały się sofy i stolik, a w drugim dwa biurka, dwa laptopy, szafa na dokumenty i drukarka, z których korzystali ubezpieczona i płatnik. Płatnik nie ponosił żadnych kosztów za korzystanie z lokalu, jedynie opłacał koszty związane z mediami. J. B. i Ł. O. nie zawierali pisemnej umowy na korzystanie z lokalu. Do wynajęcia lokalu przez odwołującego doszło przed zatrudnieniem K. B. (1).

dowód: zeznania odwołującego Ł. O., k. 109v-110 v akt sąd.,

- zeznania zainteresowanej K. B. (1), k. 110v-111 akt sąd.,

- zeznania świadka J. B., k. 88-89 akt sąd.,

- zeznania świadka J. M., k. 85-86 akt sąd.,

- zeznania świadka K. O., k. 87-87v akt sąd.,

Sąd rozważył, co następuje.

Odwołanie okazało się zasadne.

Istota sporu w rozpoznawanej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy zainteresowana K. B. (1) od 01.11.2017 r., po zawarciu umowy o pracę z płatnikiem składek – Ł. O. faktycznie tę pracę wykonywała, a tym samym czy podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako pracownik.

Przepis art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 963 z późn. zm.) stanowi o obowiązku objęcia ubezpieczeniem społecznym osób fizycznych będących na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej pracownikami – czyli osobami pozostającymi w stosunku pracy. Zgodnie z tymi przepisami, jeżeli w treści stosunku prawnego łączącego strony (ocenianego nie tylko przez treść umowy, ale przede wszystkim przez sposób jego wykonywania), przeważają cechy charakterystyczne dla stosunku pracy, określone w art. 22 § 1 k.p., ex lege prowadzi to do objęcia ubezpieczeniem społecznym.

Z uwagi na fakt, że obowiązek ubezpieczenia jest pochodną stosunku pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalając obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu ma możliwość oceny łączącego ubezpieczonego stosunku pracy w oparciu o zawartą umowę o pracę (art. 83 ust 1 ustawy systemowej).

Zgodnie z art. 2 Kodeksu pracy, pracownikiem jest osoba, zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Między pracownikiem a pracodawcą zawiązywana jest więź prawna, która jest warunkiem koniecznym a zarazem wystarczającym dla przyznania danej osobie statusu pracownika. Więzią tą jest pozostawanie w stosunku pracy. Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy, pod jego kierownictwem za wynagrodzeniem (art. 22 k.p.). Stosunek pracy uzewnętrznia wolę umawiających się stron, z których jedna deklaruje wolę świadczenia pracy, natomiast druga stworzenie stanowiska pracy i zapewnienie świadczenia pracy za wynagrodzeniem.

Samo zawarcie umowy o pracę nie stanowi przesłanki nawiązania pracowniczego stosunku ubezpieczenia społecznego, a taką przesłanką jest zatrudnienie rozumiane jako wykonywanie pracy w stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6.09.2000r. OSNP 2002/5/124).

Choć zatem – według art. 11 k.p. – dla nawiązania stosunku pracy niezbędnymi, a według art. 26 k.p. wystarczającymi, są zgodne oświadczenia woli pracodawcy i pracownika, to dla objęcia ubezpieczeniem społecznym jest istotne, czy strony zawierające umowę o pracę miały realny zamiar wzajemnego zobowiązania się przez pracownika do

świadczenia pracy, a przez pracodawcę do dania mu pracy, oraz to czy zamiar stron został w rzeczywistości zrealizowany.

W związku z tym, gdy zostanie wykazane, iż po zawarciu umowy o pracę nie doszło do faktycznego wykonywania pracy przez pracownika, jego zgłoszenie do ubezpieczenia należy uznać za mające charakter fikcyjny, nacechowany zamiarem wyłudzenia świadczeń pod pozorem zatrudnienia.

Jednakże może nastąpić to dopiero w takiej sytuacji – w przeciwnym bowiem razie, jeśli strony umowy wykażą, iż praca była w rzeczywistości świadczona i sposób jej wykonywania był właściwy dla umowy o pracę, brak jest podstaw do uznania, że umowa o pracę została zawarta dla pozorów, celem wyłudzenia określonego świadczenia, jak zarzucał w niniejszej sprawie pozwany.

Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza bowiem, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych, albo chce wywołać inne, niż wynikałoby to ze złożonego przez nią oświadczenia woli (art. 83 § 1 k.c.)

Stanowisko to znajduje oparcie w utrwalonym już orzecznictwie Sądu Najwyższego, które tutaj Sąd w pełni podziela (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17.12.1996r., OSN 97/15/275, z dnia 21.04.1998r., OSN 99/7/251, z dnia 17.03.1998r., OSN 99/7/591).

Do dokonania merytorycznej zasadności zgłoszonego żądania włączenia do pracowniczego ubezpieczenia społecznego odwołującej K. B. (1) rozważenia wymagała zatem kwestia skuteczności umowy o pracę zawartej w dniu 01.11.2017 r.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że pomiędzy stronami umowy doszło do nawiązania stosunku pracy i zatrudnienia K. B. (1), a zatem przynależy ona do określonej w ustawie z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych grupy pracowników zatrudnionych, co skutkuje objęciem jej z mocy ustawy ubezpieczeniem społecznym.

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie potwierdził, aby sporna umowa o pracę była dotknięta wadą oświadczeń woli jej stron – w postaci pozorności. Zebrane dowody potwierdzają, że w okresie od 01.11.2017 r. do 01.07.2018 r. (tj. do dnia poprzedzającego początkową datę niezdolności do pracy) K. B. (1) faktycznie wykonywała pracę na rzecz płatnika na warunkach określonych w umowie zawartej przez strony dnia 01.11.2017r.

Na podstawie dowodów z zeznań świadków: K. O., B. O. (1), J. M., A. K. (2), M. S., J. B., K. Z., zeznań zainteresowanej K. B. (1) i płatnika składek Ł. O., znajdujących potwierdzenie w dowodach z dokumentów w postaci umowy o pracę, aneksu do umowy o pracę, list obecności, potwierdzeń wpłat wynagrodzenia, Sąd ustalił ponad wszelką wątpliwość, że w okresie, którego dotyczy spór, odwołująca faktycznie świadczyła pracę na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy oraz we wskazanym przez pracodawcę miejscu i czasie (przy ul. (...) w Z. w godzinach od 07:00 do 15:00), zaś płatnik składek zatrudniał odwołującą za wynagrodzeniem. Tym samym w niniejszej sprawie odwołujący wykonywali względem siebie prawa i obowiązki stron stosunku pracy w rozumieniu przepisu art. 22 § 1 k.p.

Zebrany w sprawie materiał niewątpliwie potwierdza, że odwołująca K. B. (1) w ramach spornego stosunku pracy wykonywała szereg czynności na stanowisku asystenta doradcy, a następnie kierownika biura: obsługa marketów, kontrolą merchów, sprawdzaniem czy towar znajduje się na półce i czy ma odpowiednią cenę, czy prowadzone są akcje promocyjne, kontrolą obecności w pracy merchów, raportowaniem pracy merchów na platformie, poszukiwaniem hostess oraz nowych klientów dla innych firm, z którymi płatnik współpracował w tym zakresie, dostarczała dokumenty firmy płatnika do biura rachunkowego.

W ocenie Sądu zeznania odwołujących oraz świadków są logiczne, spójne i zgodne z doświadczeniem życiowym i wobec braku jakiegokolwiek dowodu przeciwnego, Sąd uznał je w całości za wiarygodne. Sąd nie miał też podstaw, by podać w wątpliwość autentyczność dokumentacji pracowniczej odwołującej, umowy o pracę, aneksu do tej umowy.

Świadek K. Z. miała bezpośrednią wiedzę w przedmiocie pracy wykonywanej przez K. B. (1), ponieważ w spornym okresie była zatrudniona w markecie E., gdzie dorabiała przy wykładaniu towarów i współpracowały bezpośrednio z odwołującą, korzystając z jej wskazówek i wykonywała czynności według wydanych przez zainteresowaną poleceń.

Świadek M. S., który prowadzi biuro (...) w Z. i prowadzi obsługę rachunkową płatnika składek, potwierdził, że od chwili zatrudnienia K. B. (1) w firmie (...), zainteresowana osobiście dostarczała dokumenty do biura raz w miesiącu, bądź częściej w zależności od potrzeb. Kontakt biura rachunkowego z Ł. O. ograniczał się wówczas jedynie do rozmów telefonicznych.

Ponadto z zeznań płatnika Ł. O. i jego żony - świadka K. O., wynika, że trudna sytuacja rodzinna płatnika uzasadniała potrzebę pomocy przy pracy, zatrudnienia dodatkowej osoby. Jak zeznała świadek K. O., choruje ona na przewlekłą chorobę kolagenozy, która w spornym okresie znacznie się pogłębiła, wobec czego Ł. O. musiał częściej przebywać w domu, by pomóc żonie w opiece nad dziećmi i odciążyć od niektórych obowiązków domowych. Ponadto ze względu na swoją chorobę i pozostające pod opieką żony płatnika dwoje małych dzieci, K. O. nie mogła podjąć żadnej aktywności zawodowej i ciężar utrzymania rodziny spoczął na płatniku. Ł. O. potrzebował pomocy przy prowadzeniu działalności, ponieważ sporo czasu musiał poświęcać na pomoc żonie w opiece nad dziećmi.

Dlatego też zatrudnienie K. B. (1) było uzasadnione potrzebami pracodawcy.

Wiarygodność zeznań świadków, odwołującego i zainteresowanej potwierdzona została również dowodami z dokumentów. K. B. (1) uzyskała też zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku asystenta doradcy, zatem nie było przeszkód w nawiązaniu przez nią zatrudnienia i wykonywaniu obowiązków. W toku postępowania sądowego odwołujący potwierdził również odbycie przez ubezpieczoną szkolenia bhp, którego materialnym śladem jest karta szkolenia wstępnego.

Zarówno zainteresowana i płatnik składek w sposób przekonujący wyjaśnili okoliczności, na skutek których doszło do tego, że Ł. O. prowadził biuro w kamienicy, w której mieszkała zainteresowana, a której właścicielką jest jej matka – J. M.. Do wynajęcia lokalu na biuro firmy (...) doszło wskutek rozmowy płatnika z mężem zainteresowanej J. B., który po uprzedniej ustnej zgodzie J. M., zaproponował Ł. O. udostępnienie lokalu składającego się z dwóch pomieszczeń, a płatnik zobowiązał się do ponoszenia kosztów za zużycie prądu, wody itd.

Materiał dowodowy wskazuje również na to, że uzasadnione było zwiększenie wynagrodzenia zainteresowanej K. B. (1) od 01.04.2018 r. do kwoty 3.500 zł brutto. Przedsiębiorstwo miało więcej zleceń i dzięki pracy zainteresowanej rozwijało się, a jednocześnie Ł. O. ze względu na sytuację rodzinną zmuszony był podjąć pracę na etacie, co sprawiło, że brakowało mu czasu na pracę na rzecz własnej działalności. Wobec tego, że był zadowolony z dotychczasowej pracy K. B. (1), a jednocześnie nie mógł zrezygnować z prowadzenia działalności ze względu na wiążące jego firmę umowy z kontrahentami, zdecydował, że ciężar prowadzenia działalności przejmie zainteresowana. Wiązało się to nie tylko ze zmianą stanowiska pracy ubezpieczonej na kierownika biura, ale także zwiększeniem obowiązków i odpowiedzialności, a co za tym szło, również i wynagrodzenia. Z zeznań zainteresowanej i płatnika wynika niezbicie, że przed tą zmianą ilość pracy ubezpieczonej sukcesywnie się zwiększała, co związane było głównie z brakiem dyspozycyjności po stronie Ł. O.. Zauważyć również trzeba, że odwołujący konsekwentnie zeznawał, że podwyższenie wynagrodzenia zainteresowanej było rzeczą oczywistą, zwłaszcza że kiedy podjął pracę na pełen etat w innej firmie nie miał czasu na pomoc ubezpieczonej w wykonywaniu jej obowiązków.

Bez znaczenia było przy tym, czy ubezpieczona i płatnik już w dniu zawierania spornego aneksu do umowy o pracę wiedzieli o ciąży K. B. (1). Obowiązujące przepisy Kodeksu pracy nie zawierają bowiem ograniczeń w zakresie zawierania umów o pracę z kobietą w ciąży. Niemniej jednak z zeznań K. B. (1) a także świadków J. B. (męża zainteresowanej) i J. M. (matki zainteresowanej) wynika, że podpisując aneks z 26.03.2018 r. nie była świadoma tego, że jest w ciąży, ponieważ jej nie planowała.

Zdaniem Sądu, niekwestionowane jest, że strony mają prawo ustalić warunki umowy w dogodny dla siebie sposób i jeśli tylko ogólnie wyznaczone w art. 22 k.p. ramy umowy o pracę są zachowane i elementy właściwe dla umowy o pracę dominują, łącząca strony umowa nadal korzysta z przywileju uznania jej za umowę o pracę. Takie też warunki spełniała sporna umowa.

W świetle powyższego, zdaniem Sądu, zatrudnienie zainteresowanej K. B. (1) – w kontekście rzeczywistej potrzeby zatrudnienia pracownika, a także realizacji obowiązków stron stosunku pracy – było racjonalne i nie nosiło cech pozorności.

Zgodnie z treścią art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Zakwestionowanie postanowień umownych w zakresie wynagrodzenia jest możliwe w sytuacji, gdy pozostaje ono w kolizji z prawem, zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Wysokość wynagrodzenia organ rentowy może zatem kwestionować, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa, tj. jednej z przesłanek art. 58 § 1 k.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 27.04.2005 r., II UZP 2/05). Nie można także pominąć faktu, że praktycznie niemożliwe jest ocenienie wartości pracy konkretnego pracownika dla jego pracodawcy, ponieważ nie decydują o tym wyłącznie kryteria obiektywne, a poza tym stanowi to niedozwoloną ingerencję w prawa przedsiębiorcy do ustalania wynagrodzenia za pracę, oczywiście z wyłączeniem sytuacji gdy mamy do czynienia z wyzyskiem, czy naruszaniem praw pracowniczych wynikających z przepisów kodeksu pracy, obowiązujących ustaw i aktów prawnych niższej rangi regulujących te kwestie.

Sąd podziela także stanowisko Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, wyrażone w wyroku z 07.09.2015 r. (III AUa 2234/15), że jedynie „rażąco wysokie” wynagrodzenie za pracę może być w konkretnych okolicznościach uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego.

W rozpoznawanej sprawie nie mamy do czynienia z tego rodzaju wynagrodzeniem, na pewno wynagrodzenia ubezpieczonej określonego na kwotę 3500 zł brutto nie można uznać za rażąco wygórowaną. Wynagrodzenie K. B. (1) nie zostało zawyżone w stosunku do zajmowanego stanowiska, rodzaju i ilości świadczonej pracy.

W świetle powyższego przyjąć w sprawie należało, że pomiędzy K. B. (1) a płatnikiem doszło do rzeczywistego nawiązania stosunku pracy, a zatem, że strony nie zawarły jedynie pozornej umowy o pracę, do której wykonania nie przystąpiono. Chybiony są zatem zarzuty pozwanego organu rentowego, iż odwołująca nie świadczyła pracy w ramach zawartej umowy o pracę.

Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.01.2005r. II UKN 141/04 (OSNAP 2005/12/235), że nie można przyjąć pozorności oświadczenia woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę a pracodawca świadczenia te przyjmował – (art. 83 § 1 k.p.c. w zw. z art. 3), oraz w wyroku z dnia 04.08.2005r. II UKN 320/04 (OSNAP 2006/7-8/122) i wyroku z dnia 11.01.2006r. II UK 51/03 (OSNAP 2006/23-24/366), że stronom umowy o pracę na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa wynikające z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Tym bardziej, że zawarcie umowy o pracę, choćby zamierzało wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych nie jest powiązane z zamiarem obejścia ustawy, gdy praca faktycznie jest świadczona (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 04.08.2005r. II UKN 820/04 (OSNAP 2006/7-8/122)).

Pracowniczy charakter świadczeń ze strony odwołującej K. B. (1) w ustalonych okolicznościach sporu nie budzi wątpliwości Sądu, a tym samym istnieją przesłanki do objęcia jej ubezpieczeniem społecznym pracowniczym z mocy wyżej wskazanych przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

O nieważności umowy można byłoby mówić w sytuacji zgłoszenia do ubezpieczenia jako pracownika osoby, która rzeczywiście pracy nie świadczyła. Podkreślić należy, że wady oświadczeń woli dotyczące umowy o pracę – nawet powodujące jej nieważność – nie skutkują utratą prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W tych stosunkach prawną doniosłość ma jedynie zamiar obejścia prawa przez „fikcyjne” zawarcie umowy tj. takiej, która nie wiąże się ze świadczeniem pracy, a dokonanie zgłoszenia do ubezpieczenia następuje pod pozorem zatrudnienia (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.). Takie samo stanowisko prezentuje Sąd Najwyższy (wyrok SN z 25.01.2005r. II UK 141/04/ – OSNP 2005/15/235, wyrok SN z 02.06.2006r. II UK 337/05 Wokanda 2006/12/29).

Dodatkowo warto wskazać na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym cel zawarcia umowy o pracę, w postaci uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie jest sprzeczny z ustawą. (zob. wyrok SN z 04.08.2005 II UK 320/04, wyrok SN z 07.07.2005 II UK 275/04). W rezultacie zawarcie umowy o pracę przez kobietę w zaawansowanej ciąży, nawet w sytuacji, gdy jej zachowanie obliczone jest na uzyskanie w niedługim czasie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, przy faktycznym wykonywaniu obowiązków pracowniczych, nie prowadzi do uznania, że osoba taka nie podlega ubezpieczeniom społecznym z racji zatrudnienia pracowniczego (wyrok SA w Białymstoku z 18.06.2013r., III AUa 1302/12).

Reasumując, w niniejszej sprawie odwołująca K. B. (1) wykonywała prawa i obowiązki wynikające z umowy o pracę zawartej z płatnikiem, a wysokość wynagrodzenia ustalona w spornym aneksie była adekwatna do wykonywanej przez nią pracy, powierzonych jej obowiązków, w konsekwencji czego dokonano zgłoszenia do ubezpieczenia osoby będącej podmiotem ubezpieczenia, świadczącej pracę i przez to noszącej cechy „zatrudnianego pracownika”.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku. Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego ma swoje uzasadnienie w treści art. 98 kpc.